

POSYNODÁLNA APOŠTOLSKÁ EXHORTÁCIA
SVÄTÉHO OTCA FRANTIŠKA

CHRISTUS VIVIT

mladým a celému Božiemu ľudu

**POSYNODÁLNA APOŠTOLSKÁ EXHORTÁCIA
SVÄTÉHO OTCA FRANTIŠKA**

CHRISTUS VIVIT

mladým a celému Božiemu ľudu

**Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2019**

© Libreria Editrice Vaticana, 2019
© Konferencia biskupov Slovenska, 2019
© Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2019

ISBN 978-80-8161-368-5

1. KRISTUS ŽIJE. On je našou nádejou a najkrajšou mladostou tohto sveta. Všetko, čoho sa dotkne, stáva sa mladým, stáva sa novým, naplňa sa životom. Preto prvé slová, ktorými sa chcem obrátiť na každého mladého kresťana, sú tieto: Kristus žije a chce, aby si bol živý!

2. Je v tebe, je s tebou a nikdy neodchádza. Ty sa síce môžeš vzdialiť, no vedľa teba je Vzkriesený, ktorý ťa volá a čaká na teba, aby si začal odznova. Keď sa pre svoje smútky, žiale, obavy, pochybnosti alebo zlyhania cítiš starý, on bude pri tebe, aby ti znova dodal silu a nádej.

3. Všetkým mladým kresťanom s láskou píšem túto apoštolskú exhortáciu, tento list. Chcem v ňom upozorniť na niektoré body, o ktorých nás presvedča naša viera a zároveň nás povzbudzuje rásť vo svätosti a v angažovanosti za svoje povolanie. Keďže ide o mílnik na ceste synody, obraciam sa zároveň na celý Boží ľud, na pastierov a veriacich, aby uvažovanie o mladých a v prospech mladých bolo výzvou a povzbudením pre nás všetkých. No predsa na niektorých miestach budem hovoriť priamo k mladým, kým na iných vzhľadom na cirkevné rozlišovanie predložím všeobecnejšie prístupy.

4. Inšpiroval som sa bohatstvom úvah a dialógov vlaňajšej synody. Nebudem môcť zhrnúť všetky príspevky, ktoré si môžete prečítať v záverečnom dokumente, ale pri

písaní tohto listu som sa usiloval zachytiť návrhy, ktoré sa mi zdali najvýznamnejšie. Takto bude moje slovo obohatené o tisícky hlasov veriacich celého sveta, ktorí poslali na synodu svoje názory. Aj neveriaci mladí, ktorí sa chceli zúčastniť svojimi úvahami, predložili problémy, ktoré vo mne vyvolali nové otázky.

Prvá kapitola

ČO HOVORÍ O MLADÝCH BOŽIE SLOVO?

5. Pripomeňme si niečo z bohatstva Svätého písma, kde sa viackrát hovorí o mladých a o tom, ako im Pán ide v ústrety.

V Starom zákone

6. V časoch, keď sa s mladými príliš nepočítalo, niektoré texty poukazujú na to, že Boh sa pozerá inými očami. Napríklad vieme, že Jozef bol v rodine jeden z najmladších (porov. *Gn 37, 2 – 3*). Napriek tomu mu Boh v sne oznámil veľké veci a svojich bratov prevýšil dôležitými úlohami, keď mal sedemnášť rokov (porov. *Gn 37 – 47*).

7. U Gedeona spoznáваме úprimnosť mladých, ktorí nemajú vo zvyku zjemňovať skutočnosť. Keď mu anjel povedal, že Pán je s ním, odpovedal: „Keď je Pán s nami, prečo nás toto všetko postihlo?“ (*Sdc 6, 13*). Pán sa však nena mrzel pre túto výčitku a zopakoval mu riskantnú úlohu: „Chod' s touto svojou silou a vyslobod' Izrael“ (*Sdc 6, 14*).

8. Samuel bol neistý mladík, ale Pán sa s ním zhováral. Na radu jedného dospelého si otvoril srdce a počul Boží hlas: „Hovor, Pane, tvoj sluha počúva“ (*1 Sam 3, 9. 10*). Stal sa veľkým prorokom. Zasiahol v dôležitých okamihoch, rozhodujúcich pre dejiny jeho vlasti. Aj kráľ Šaul bol mladý, keď ho Pán povolal, aby plnil svoje poslanie (porov. *1 Sam 9, 2*).

9. Kráľ Dávid bol povolaný ešte ako chlapec. Keď prorok Samuel hľadal budúceho kráľa Izraela, istý človek mu

ako kandidátov predstavil svojich starších a skúsenejších synov. Prorok však povedal, že vyvolený je mladý Dávid, ktorý pásol ovce (porov. *1 Sam 16, 6 – 13*), pretože „človek hľadá na výzor, ale Pán hľadá na srdce“ (v. 7). Sláva mladosti je skôr v srdci ako vo fyzickej sile alebo v dojme, aký vyvoláva v druhých.

10. Keď mal Šalamún nastúpiť namiesto svojho otca, cítil sa stratený a povedal Bohu: „Ale ja som malý chlapec, neviem, čo si počať“ (*1 Kr 3, 7*). No smelosť mladosti ho podnietila vyprosiť si od Boha múdrosť a odovzdal sa svojmu poslaniu. Niečo podobné sa stalo prorokovi Jeremiášovi, ktorý bol povolaný vyburcovať svoj ľud, keď bol ešte veľmi mladý. Ustrašený povedal: „Ach, Pane, veď neviem hovoriť, mladučký som“ (*Jer 1, 6*), ale Pán ho upozornil, aby tak nehovoril (porov. *Jer 1, 7*), a dodal: „Neboj sa ich, veď ja som s tebou, aby som ťa vyslobodil“ (*Jer 1, 8*). Oddanosť proroka Jeremiáša svojmu poslaniu dokazuje, čo sa stane možným, keď sa spojí sviežosť mladosti s Božou silou.

11. Jedno hebrejské dievčatko, ktoré slúžilo u cudzieho vojenského veliteľa Námána, sa s vierou pričiniť o jeho uzdravenie z choroby (porov. *2 Kr 5, 2 – 6*). Mladá Rút bola príkladom veľkodušnosti v tom, že zostala so svojou svokrou, ktorú postihli ťažké časy (porov. *Rút 1, 1 – 18*), a prejavila aj odvahu napredovať v živote (porov. *Rút 4, 1 – 17*).

V Novom zákone

12. Jedno z Ježišových podobenstiev (porov. *Lk 15, 11 – 32*) hovorí o tom, že „mladší“ syn chcel odísť z otcovského domu do ďalekej krajiny (porov. v. 12 – 13). Jeho sny

o nezávislosti sa však zmenili na zhýralosť a neviazanosť (porov. v. 13), pričom zakúsil tvrdosť osamelosti a chudoby (porov. v. 14 – 16). No našiel silu zamyslieť sa a začať odznova (porov. v. 17 – 19), preto sa rozhodol, že vstane (porov. v. 20). Pre srdce mladého človeka je typické, že je ochotný zmeniť sa, je schopný vstať a nechať sa poučiť od života. Ako nepodporovať syna, ktorý sa podujal na niečo také? Starší brat mal však už staré srdce, nechal sa zaujať lakomstvom, egoizmom a závišťou (porov. v. 28 – 30). Ježiš viac chváli mladého hriešnika, ktorý nastúpil na dobrú cestu, než toho, ktorý si myslí, že je verný, ale nemá ducha lásky a milosrdenstva.

13. Večne mladý Ježiš nám chce darovať srdce, ktoré bude stále mladé. Božie slovo od nás žiada: „Vyčistite starý kvas, aby ste boli novým cestom“ (1 Kor 5, 7). Zároveň nás pozýva vyzliecť si „starého človeka“, aby sme si obliekli „nového“ (porov. Kol 3, 9. 10).¹ A keď vysvetľuje, čo znamená obliecť si mladosť, „ktorá sa obnovuje“ (v. 10), hovorí, že to znamená mať „hlboké milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť“. „Znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému“ (Kol 3, 12 – 13). Znamená to, že pravá mladosť spočíva v tom, že máme srdce schopné milovať. A naopak, všetko, čo nás oddeľuje od druhých, robí dušu starou. Preto uzatvára: „Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti“ (Kol 3, 14).

14. Všimnime si, že Ježišovi sa nepáčilo, keď dospelí pozerali na najmladších s pohrdaním alebo ich despoticky držali vo svojich službách. Naopak, požadoval: „Kto je medzi vami najväčší, nech je ako najmenší“ (Lk 22, 26).

¹ To isté grécke slovo, ktoré znamená „nový“, sa používa na vyjadrenie „mladý“.

U neho vek nepredstavoval privilégium a to, že mal niekto menej rokov, neznamenalo, že má menšiu hodnotu alebo menšiu dôstojnosť.

15. Božie slovo hovorí, že s mladými treba zaobchádzať „ako s bratmi“ (1 Tim 5, 1), a rodičom odporúča: „Nedráždite svoje deti, aby nezmalomyselneli“ (Kol 3, 21). Mladý človek nemôže byť malomyselný, jeho charakteristikou je, že sníva o veľkých veciach, hľadá široké obzory, odváži sa na viac, má chuť dobyť svet, vie prijať náročné výzvy a chce vydať zo seba čo najviac, aby vybudoval niečo lepšie. Preto nalieham na mladých, aby si nedali ukradnúť nádej, a každému opakujem: „Nech nik tebou nepohŕda preto, že si mladý“ (1 Tim 4, 12).

16. No zároveň sa mladým odporúča: „Podriaďujte sa starším“ (1 Pt 5, 5). Biblia nás stále povzbudzuje, aby sme mali veľkú úctu k starým, pretože majú dedičstvo skúsenosti, zažili úspechy aj zlyhania, radosti i veľké bolesti života, nádeje i sklamanie, a v tichu srdca si uchovávajú mnohé príbehy, ktoré nám môžu pomôcť nepomýliť sa a nedať sa oklamať falošnými preludmi. Slovo múdreh starca pozýva rešpektovať isté hranice a dokázať sa v správnej chvíli ovládať: „Povzbudzuj mladíkov, aby boli triezvi“ (Tít 2, 6). Nie je dobré upadnúť do kultu mladosti alebo do mladického postoja pohŕdania ostatnými pre ich roky alebo preto, že patria do inej generácie. Ježiš hovoril, že múdry vie vynášať zo svojho pokladu veci nové i staré (porov. Mt 13, 52). Múdry mladý človek sa otvára budúcnosti, ale vždy je schopný osvojiť si niečo zo skúsenosti iných.

17. V Markovom evanjeliu sa objavuje človek, ktorý potom, ako mu Ježiš pripomenul prikázania, tvrdí: „Toto

všetko som zachovával od svojej mladosti“ (10, 20). Hovorí sa to už v žalmoch: „Ty, Pane, si moja nádej od mojej mladosti. [...] Bože, ty si ma poučal od mojej mladosti a ja až doteraz ohlasujem tvoje diela zázračné“ (Ž 71, 5. 7). Netreba ľutovať, ak strávime svoju mladosť tak, že sme dobrí, že otvárame srdce Pánovi a žijeme iným spôsobom. Nič z tohto nás neoberá o mladosť, ale ju posilňuje a obnovuje: „Mladosť sa ti obnovuje ako orlovi“ (Ž 103, 5). Preto sv. Augustín žialil: „Neskoro som ťa začal milovať, krása taká stará a taká nová, neskoro som ťa začal milovať!“² A predsa spomínaný bohatý muž, ktorý bol verný Bohu vo svojej mladosti, dovolil, aby ho ďalšie roky odviedli od jeho snov, a radšej zostal naviazaný na svoje bohatstvo (porov. *Mk* 10, 22).

18. V Matúšovom evanjeliu sa však objavuje mladík (porov. *Mt* 19, 20. 22), ktorý prišiel za Ježišom, aby sa ho spýtal, či môže urobiť niečo viac (porov. v. 20). Prejavil ducha typického pre mladých, otvoreného pre nové obzory a veľké výzvy. V skutočnosti však jeho duch nebol taký mladý, pretože sa už naviazal na bohatstvo a pohodlie. Ústami tvrdil, že chce niečo viac, ale keď od neho Ježiš žiadal, aby bol štedrý a rozdal svoj majetok, uvedomil si, že nie je schopný odpútať sa od toho, čo vlastní. Napokon „keď počul toto slovo, odišiel smutný“ (v. 22). Zriekol sa svojej mladosti.

19. Evanjelium hovorí aj o niektorých múdрых mladých dievčatách, ktoré boli pripravené a pozorné, zatiaľ čo iné žili roztržito a ospalo (porov. *Mt* 25, 1 – 13). Môžeme totiž stráviť svoju mladosť v rozptýlení, lietat' po povrchu života, driemať, bez schopnosti budovať hlboké

2 Vyznania, X, 27. PL 32, 795.

vzťahy a preniknúť do jadra života. Takýmto spôsobom si pripravujeme chudobnú budúcnosť, bez základov. Alebo môžeme stráviť svoju mladosť pestovaním krásnych a veľkých vecí, a tak si pripravovať budúcnosť plnú života a vnútorného bohatstva.

20. Ak si stratil vnútornú silu, sny, nadšenie, nádej a veľkodušnosť, objavuje sa pred tebou Ježiš, ako sa objavil pred mŕtvym synom vdovy, a celou svojou mocou vzkrieseného Pána ťa povzbudí: „Mládenc, hovorím ti, vstaň!“ (Lk 7, 14).

21. V Božom slove je bezpochyby mnoho ďalších textov, ktoré nás môžu osvietiť v tomto životnom období. Niektoré z nich budeme analyzovať v ďalších kapitolách.

Druhá kapitola

JEŽIŠ KRISTUS STÁLE MLADÝ

22. Ježiš je „mladý medzi mladými, aby bol pre mladých príkladom a zasvätil ich Pánovi“.³ Preto synoda potvrdila, že „mladosť je originálnym a podnecujúcim obdobím života, ktorý Ježiš prežíval a posvätil ho“.⁴ Čo nám hovorí evanjelium o Ježišovej mladosti?

Ježišova mladosť

23. Pán „vydýchol dušu“ (Mt 27, 50) na kríži, keď mal niečo vyše tridsať rokov (porov. Lk 3, 23). Je dôležité uvedomiť si, že Ježiš bol mladý. Dal svoj život vo veku, ktorý sa dnes označuje výrazom dospelý mladý. Svoje verejné poslanie začal uskutočňovať v mladosti, a tak „zažiarilo svetlo“ (Mt 4, 16), najmä keď dával svoj život až do konca. Tento záver nebol improvizovaný, naopak, celá jeho mladosť vo všetkých okamihoch bola vzácnou prípravou, pretože „všetko v Ježišovom živote je znakom jeho tajomstva“⁵ a „celý Kristov život je tajomstvom vykúpenia“.⁶

24. Evanjelium nehovorí o Ježišovo detstve, ale prináša niekoľko udalostí z jeho dospievania a mladosti. Matúš umiestňuje obdobie Pánovej mladosti medzi dve udalosti

3 Svätý Irenej, *Adversus haereses*, II. 22, 4: PG 7, 784

4 *Záverečný dokument 15. riadneho generálneho zasadania synody biskupov*, 60. Odteraz sa dokument bude citovať skratkou ZD. Možno ho nájsť na http://www.vatican.va/roman_curia/synod/documents/rc_synod_doc_20181027_doc-final-instrumentu-xvassemblea-giovani_it.html

5 *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, 515.

6 *Tamže*, 517.

– medzi návrat jeho rodiny do Nazareta po období exilu a jeho krst v Jordáne, kde začal verejné účinkovanie. Posledným obrazom o dieťati Ježišovi je obraz malého utečenca v Egypte (porov. *Mt 2, 14 – 15*) a potom repatrianta v Nazarete (porov. *Mt 2, 19 – 23*). Prvé obrazy o Ježišovi ako dospelom mladom človeku nám ho ukazujú uprostred zástupu ľudí pri rieke Jordán, keď sa ako jeden z mnohých prišiel dať pokrstiť svojmu bratrancovi Jánovi Krstiteľovi (porov. *Mt 3, 13 – 17*).

25. Tento krst nebol ako náš, ktorý nás uvádza do života milosti, ale bolo to zasvätenie sa pred začatím veľkého životného poslania. Evanjelium hovorí, že jeho krst bol dôvodom Otcovej radosti a dobrozdania: „Ty si môj milovaný Syn“ (*Lk 3, 22*). Hneď nato sa ukázalo, že Ježiš je naplnený Duchom Svätým a Duch ho zaviedol na púšť (porov. *Lk 4, 1 – 14*). Takto bol pripravený ísť kázať a robiť zázraky, oslobodzovať a uzdravovať (porov. *Lk 4, 1 – 14*). Každý mladý človek vo chvíli, keď zacíti povolanie plniť na zemi určité poslanie, dostáva pozvanie zaregistrovať vo svojom vnútri tie isté slová, ktoré mu adresuje Boh Otec: „Ty si môj milovaný syn.“

26. Medzi týmito dvomi udalosťami nachádzame jednu, ktorá nám predstavuje Ježiša ako dospievajúceho. Je to vtedy, keď sa so svojimi rodičmi vrátil do Nazareta potom, ako sa im stratil a ako ho našli v chráme (porov. *Lk 2, 41 – 51*). Tu sa hovorí, že „im bol poslušný“ (porov. *Lk 2, 51*), teda neodmietal svoju rodinu. Hneď nato Lukáš dodáva, že „Ježiš sa vzťahoval v múdrosti, veku a v obľube u Boha i u ľudí“ (*Lk 2, 52*). Znamená to, že sa pripravoval a tento čas využíval na prehĺbenie svojho vzťahu s Otcom a s ostatnými. Svätý Ján Pavol II. vysvetľuje, že nerástol len fyzicky, ale že „u Ježiša šlo aj o duchovný rast“;